

Година I.

Бабацагъ, понеделникъ 24 септемврий 1917 г.

ВЪСТНИКЪ

ДОБРУДЖА

ЕДИНЪ БРОИ
10 ст.ЕДИНЪ БРОИ
10 ст.

ИЗЛИЗА ПОНЕДЕЛНИКЪ, СРЕДА И ПЕТЪКЪ

Абонаментъ за България: 7 лв. шестмесечно; за иностранство: 14 лв. — Обявления: 15 ст. за кв. см. — Всичко що се отнася до в-ка се адресува: До дирекцията на в-къ „Добруджа“ — Бабацагъ. Рекониси не се връщатъ назадъ.

Къмъ земледѣлците въ Добруджа. — Кюстендженското пристанище. — Германскиятъ отговоръ на палата. — Надъ гроба на Царица Елеонора. — България ще бѣде удовлетворена. — Д-ръ К. Иречекъ за Аспаруховия лагеръ. — Разходитъ за войната. — Неблагоприятната жетва въ Англия.

Хр. Г. Поповъ.

Къмъ земледѣлците въ Добруджа.

Съ своята продължителностъ, войната се води вече не само на фронта, а и на пазата. Това е истина, приета отъ всички воюващи страни.

Въ това отношение България, за частие, е поставена, благодарение на храбрата си армия и чисто земледѣлския си характеръ, най-добъръ.

Нашето войнство, подпомогнато отъ доблестната съзна армия, очерта съ кръвата си границитъ на цялокупна България, блѣтъ на всички българини отъ столѣтия насамъ.

Всички оставали подъ чужде владѣние или завладѣни по единъ несправедливъ или хайдушки начинъ земи сѫ вече освободени.

Обверна Добруджа, чисто, почти изключително, българско население, отъ четиридесетъ години очакваше свѣтлия лъчъ на свободата, видѣ да се развѣва гордо българскиятъ левъ надъ главитъ на геронти и освободители.

Всички си владѣхъха по-леко, защото тежкитъ товаръ на робството, който притискаше гърдитъ и спираше дъха имъ, падна най-послѣ.

Колко по-мила имъ стана сега родната земя и колко по-вече я тѣ обикнаха!

И хубавата тая земя съ плодороднитъ ѝ полета, освободена съ толкова скъпи жертви, се пази отъ челичена ограда, — гърдитъ на българскитъ синове — герои. Тѣ сѫ нашата „стража на Дунава“, както германцитъ иматъ своя на Рейнъ.

Нивга и никой не ще може да ги принуди да отстъпятъ и позволятъ на душмански вракъ отново да тѣлце земата ни.

За да може храброто ни войнство да изцѣли до край великата си задача, дългъ е на всички останали въ тѣла, да употребятъ всички усилия, за да поддържатъ армията.

Второто условие за побѣдата, слѣдъ силната армия, е, както казахме, доброто ѝ и наврѣменно продоволствие.

Населението въ стара България, въ частностъ земледѣлското, вдъхновено отъ съзнанието, че трѣбва всичко да се употребѣи, за да се побѣди, работи неуморно денъ и нощъ, за да разработи и засѣе широкитъ поли и да може да изхрани на синоветъ си на фронта въ изобилне храна.

И благодарение труда на старо и младо, на жени и дѣца, въ стара България не остава незазѣта ни педя земя, а съ това се гарантира прѣхраната на армията и на населението.

Вземайки примѣръ отъ тѣхъ и ние добруджанци, на които е по-сладна свободата, както първенецътъ на млада майка, трѣбва да сплотимъ силитъ си, да кооперираме труда си, за да организираме земледѣлското производство.

По причина на разоренитата и отелѣченитъ хора и добитѣ отъ ромѣнитъ, не ще можемъ, може би, да засѣемъ послѣдната педя земя.

Но нека съ това, което ни остана и съ щедрата помощ, която ни даватъ войсковитъ части, се помъчимъ да използваме максимума на възможното.

Жени и мъже, старци и дѣца трѣбва да сплотимъ силитъ си за работа и да работимъ съзнайки, че съ това всеки единъ допринася по нѣщо за побѣдата.

Такъ, какъто единъ има недостатъченъ добитѣкъ, да го събере съ другъ подобенъ и така да стѣкнатъ единъ плугъ, една брана или една сѣялка. Който има излишни работни рѣцѣ, да ги прѣдложи на тоя, който има нѣжда отъ такива и така съ задружна работа и съ помощта на Бога, който е тѣй добъръ владѣтъ етимъ насъ, ще може да се направѣ много по-вече, отколкото сѣ изрѣдполага.

„Сговорна дружина, казва народната поговорка, планина помага“ — „Дѣто има сговоръ, тамъ и куркумътъ по вода плува“.

Работейки за увеличението на производството, осѣбятъ, че се изцѣлява дългъ на добри патриоти и граждани, но се допринася и за подигането благосъстоянието на населението.

Всѣхъдневие на ромѣнското владѣчество и насилствено на отвлѣчането и разоренето на инуествага отъ ромѣни и руси, населението въ Добруджа е до нѣдѣ разорено-економически. Тѣй като главниятъ му поминѣкъ е земледѣлството, то, ако не се залови веднага за разработване на земата си, рискува да попадне въ мизерия.

Работейки, всѣки допринася не само, както казахме, за побѣдата, а и осигурява собственото си благосъстояние.

Цѣлитъ на земледѣлскитъ произведения сѫ добри, нѣва тенденция на покачване; всичко се изплаща веднага. При тѣй условия земледѣлцитъ жогатъ не само много скоро да поправятъ щетитъ, причинени имъ отъ войната, но и да забогатѣятъ, както е случалъ съ неуморно работящитъ земледѣлци въ стара България.

Настъпва вече сезонътъ на разработването почвата и засѣването есеннитъ посѣви. Земледѣлци! не забравяйте дългъ си къмъ отечеството, къмъ себе си и къмъ своитъ близки! Докажете, че осѣбятъ добри войници на бойното поле, сте добри работници въ клѣси. Майки и жени! бѣдете добри майки на храберцитъ!

Сплотете труда си всички и работете неуморно, за да се засѣе по-вече земя!

Добруджанци, орете и сѣйте! Не оставайте незазѣта ни педя земя. Тана вие ще изплатите най-добъръ вашъ дългъ, къмъ героитъ, които сега при устията на Дунавъ бранятъ непоколебимо свободата на нашата родина.

ВОЕННИ НОВИНИ.

Македонски фронтъ. 21 IX. Източно отъ Прѣспанското озеро и сѣверно отъ Витоля скъпветъ артилерийски огънь. Въ залоз на Черпа при с. Маково огнени урагани. Германски шурмови групи пѣлъ-оха въ неприятелскитъ окопи и дѣзраха плѣнници италианци и французи. Въ Милелско при с. Нѣте едноонеприятелско разузнавателно отдѣление бѣше прогонено съ огънь. Южно отъ Дойранъ по-оживенъ огънь. Край Долна Струма патраула дѣйности.

22 IX. Въ залоз на Черпа и на Добро поле оживенъ огънь. Източно отъ Черпа, успѣшни дѣйствиа на наши разузнавателни команди. Южно отъ с. Аума и южно отъ Дойранъ доста оживенъ артилерийски огънь. Неприятелски нараходъ отъ Орфанския заливъ обстрѣлва безрезультатно нашитъ позиции при устието на Струма.

Ромѣнски фронтъ. 21 IX. При Тулча, Исакча и Галацъ артилерийски огънь.

22 IX. Една неприятелска разузнавателна група

се опита на лодки да доближи нашия брѣгъ при Тулча, но бѣше прогонена съ огънь.

23 IX. Въ областта на Овна ромѣнитъ атакуваха неприятелскитъ позиции на югъ отъ Гродеши и заеха една височина. По останалия фронтъ прѣстрѣлитъ по-силни въ областта на сѣверъ отъ Фреску и на изтокъ отъ Гродеши.

Руски фронтъ. Берлинъ. На източния фронтъ, на лѣвия брѣгъ на Лвина, наши войски пробиха рускитъ позиции на сѣверо-западъ отъ Яновшадъ. До сега сѫ взети повече отъ 1000 плѣнници и нѣколко ордия.

Д-ръ Ив. Поповъ.

Кюстендженското пристанище.

III

Направенитъ жертви за построяване на самото пристанище не изчерпватъ всичкитъ усилия на ромѣнската политика да зацѣпи изкуствената свързка на Добруджа съ Ромѣния. Наскоро слѣдъ завземането на Добруджа, съ законъ отъ 7 юлий 1882 г., е откупена съ английското дружество за 16 800 000 лева железопътната линия Черва-вода—Кюстенджа, ведно съ всичкитъ ѝ постройки и подвиженъ материалъ; построяенъ е мостътъ на Дунава и Борча, отъ Черва-вода до Фетеша; Удвоена е и на мѣста изправена железопътната линия и др. Всичкитъ направени и проектирани разпоски е трѣбвало да достигнатъ 150 000 000 лева.

За да се оправдаятъ такива значителни жертви, трѣбваше да се припишатъ на Кюстендженското пристанище качества, които не му сѫ присѣщи, и да се застави то изкуствено да играе роля, на която не отговаря неговото географическо положение.

Една подобна направена роля на пристанището е и тази на пътъ за европейския транзитъ къмъ изтокъ. Дори и по-скорошни трудове, при все че цифритъ и здравиятъ смисълъ ги опровергаватъ, поддържатъ тази стара мисль, която още 1885 г., при разискване въ камарата на въпроса за увеличаване на пристанището, извѣстиятъ финансовъ министръ на либералната партия г. Костинеску окачестви като „праздна приказка“. „Кюстенджа, пише единъ дългогодишенъ секретаръ на Кюстендженската търговска камара и авторъ на важни монографии върху пристанището, ще направи отъ Ромѣния мѣсто за транзитъ на пътници, поща и стоки между една голѣма частъ отъ търговията на централна и западна Европа съ Индия, Африка и далечния изтокъ, и по този начинъ Ромѣния ще играе важна роля въ международната търговия.“¹⁾ А другъ единъ виденъ економистъ, К. И. Байковану, счита, че Кюстенджа прѣдставлява най-вѣроятния пътъ отъ западна Европа за къмъ Изтокъ и за Азия.²⁾

Въ страната на чоконитъ всичко се замислюва на едро, та нищо чудно въ това, че въ мисльта на ромѣнскитъ економисти пристанището не може да се задоволи съ скромната роля, съ което може да живѣе напирѣмъ Варпа или Бургазъ. Ромѣния е стражъ на европейската цивилизация посрѣдъ варварскитъ народи на източна Европа; тя е пазителъ на свободното плаване по Дунала, тази „най-голема артерия на европейската търговия“, и тя е поставена тука, на брѣга на Дунава, именно за да защитица важнитъ европейски интереси противъ посегателствата на варваритъ славяни. Защо тегава търговията на Европа да не минва прѣзъ страната на този благонадежденъ и безкористенъ пазителъ на нейнитъ интереса? И хитрилъ ромѣнски политикъ си потрива рѣцѣтъ: ако Кюстенджанското пристанище стане транзитенъ пунктъ за европейската търговия, то и сѣжитъ свѣд, чии интереси ще бѣдатъ ангажирани въ

¹⁾ S. Grigorescu. — Portul Constanța. 1909 г. стр. 11.

²⁾ C. R. Balcoianu — Handels politische Bestrebungen Englands zur Erschließung der unteren Donau. 1913 год.

генералното развитие на търговските им сношения с Изток, по ще допуснат, щото в Добруджа да настъпне пълна промяна, която да застраши търговските им интереси.

Но въпреки това, при всички усилия, Кюстенджа не става място на транзит, нито поне за търговията на сръбна Европа и доколкото пръз Ромъния се извършват пълна транзитна търговска сдѣлка, на Кюстенджанското пристанище едва се пада една незначителна част отъ тѣхъ.

Причината за този неуспѣхъ се крие въ неудобното географическо положение на самото пристанище, както и изобщо на Ромъния. Пътятъ даже и отъ източна Германия, която е сравнително най-близко разположена до Кюстенджа, не представлява никакво предимство. Така разстоянието отъ Бреславъ до Одеса е 1403 км. до Българска е 975 км., а до Кюстенджа е 1515 км. Още по-малко изгоденъ може да бъде пътятъ отъ Австрия или отъ Западна и Централна Германия, които сж значително по-близко до Триестъ или Фауме, и главно до нѣки пръзи Българска—Нишъ—София, или Нишъ—Скопие—Солунъ.

А че дѣйствително тѣзи сж предположителни пътнища за търговията на Централна Европа, показватъ и следните цифри на транзита пръз Ромъния, изразени въ топи:

1895—180.856	1903—232.378	1909—66.929
1898—216.418	1904—239.304	1910—94.601
1899—264.270	1905—234.693	1911—107.346
1900—155.016	1906—83.539	1912—107.439
1901—165.517	1907—99.226	1913—79.436
1902—156.592	1908—60.880	

Тѣзи цифри, не само че сж много колебливи, но едновременно тѣ сж много незначителни въ сравнение и съ общата търговия на Ромъния, както сж и нищоженъ въ сравнение съ голѣмата обѣмка на стоката, която се върши между Централна Европа и Изтокъ.

Тѣхните колебания посочватъ, че нормалниятъ пътъ на сръбноевропейския транзитъ е пръз други страни, а че пръз Ромъния той се отпраща само случайно тогава когато економически по изгодния му пътъ е станалъ невъзможенъ. До това заключение достига единъ ромънски економистъ, който специално се е занимавалъ съ въпроса за ромънския транзитъ.

„Отъ статистиката на външната търговия може да се види, че за последния периодъ отъ 15 години (1895—1909) транзитътъ пръз нашата страна (Ромъния) представлява два скока, единъ между 1898 и 1900 г., и втори между 1903 и 1905 г. При първия скокъ транзитътъ се качва изведнѣжъ отъ 150,000 тона надъ 250,000; но именно тогава вѣстниците показватъ на енергична борба между националисти и радикали въ Сърбия, или на смутове въ о-въ Критъ. Това предизвика истински революции въ нѣкои градове, разрушение на телеграфните жици, спираше на пощата и дори обявяване на военно положение пръз армѣето на гръцко-турската война.

„Въ 1902 г. транзитътъ бърже възлиза надъ 200,000 тона, за да се покачи и надъ 250,000: този пътъ сигурността въ Сърбия е нарушена отъ царевичството въ Българска, а енергичната борба на македонските революционери хвърли въ въздуха важния железопътенъ мостъ, съ което свършено изолира Цариградъ отъ останала Европа. Щомъ българо-македонските и сръбски движения утихнаха, транзитътъ пръз Ромъния спадна бърже подъ 100,000 тона годишно: тѣй че въ 1908 г. едва се застоява на 60,880 тона.“

„Колкото старания и да се положатъ, казва сжщиятъ авторъ, транзитътъ пръз Ромъния закъспѣва поне съ 10 часа следъ този пръз Нишъ—Солунъ, или Нишъ—Цариградъ“.

Но ако изобщо транзитътъ пръз Ромъния е ограниченъ, то още по-незначителенъ е този, който нормално прѣминава пръз Кюстенджа.

При все че статистиката не ни посочва, какви количества стоки сж транзитирани пръз тамъ, по заключението е трудно да се извлече Така официалната статистика за 1913 г., като почва на 79435 тона транзитъ пръз Ромъния, съдържа 21148 тона прѣдпазначени за България, и 1590 тона произхождащи отъ България, други 12 тона за и 1301 тона отъ Сърбия. Тѣзи 21051 тона по никакъ начинъ не могатъ да прѣминатъ пръз Кюстенджа. Отъ стоитъ, прѣдпазначени за Турция, Египетъ и Гърция, всичко 15976 тона, около 13000 тона сж дървенъ материалъ, който се транзитира отъ Галацъ. Ако статистиката допускате по-точно опредѣлене, то би станало ясно, че на Кюстенджа оставатъ въобще такива незначителни количества, щото става свършено неоснователно да я считаме за транзитно пристанище.

Ако дойдѣ пръз Ромъния се извършва извѣстенъ транзитъ безъ прѣкохъ изкуствени мѣрки, ако пълна прѣзъ намира свои сравнително естественъ пътъ пръз Ромъния, то е транзитътъ на храни отъ нѣкои дунавски пристанища, както и този на дървени материали отъ гориститъ трансилвански и буковински карпати. Обаче пътятъ на цѣлия този транзитъ е пръз Брзилъ и Сулина за хранитъ, и пръз Галацъ за дървени материали.

Транзитътъ на дървенъ материалъ, който напр. въ 1903 г. достигна до 300000 куб. метра, става почти изключително пръз Галацъ, гдѣто достига съ салозе по рѣкитъ Бистрица и Сиретъ. Но ето какво е напра-

вило отъ Галацъ мѣсто на този транзитъ споредъ думитъ на единъ специалистъ: „Неговото географическо положение му налага тази необходимостъ. Бистрица и Сиретъ сж много удобни естествени пътища за прѣпосъ, за да могатъ да бъдатъ замѣнени съ други. Многобройните наши прѣвозни сръбства стоятъ всички на разположение близо до богатитъ горски масиви на Трансилвания, Буковина и Ромъния, и всички водятъ къмъ най-големото пристанище на страната. Възъ отъ това, и удобствата, съ които това пристанище е снабдено, прѣзатъ да бѣже прѣдпочтено отъ всѣко друго. Голѣма частъ отъ дървени материали, който пристига въ Галацъ по вода, се товари направо, безъ да си служи съ пристанищния вѣй, тѣй че въ подобенъ случай не плаща нищо“.

Сжко така е и съ транзитирания храни. Още въ 1858 година, когато била започната построяката на железопътната линия Чернавода—Кюстенджа, Европейската Дунавска Комисия, загражена, напачала вѣщи лица, които да се произнесатъ, дали стрѣлата се линия не ще прѣстъне храни, които се изнасятъ пръз дунавскитъ устия. Мѣстното на специалиститъ още тогава, при сжществуващи прѣчки за плаването по Дунава, е било, че железниятъ пътъ при Чернавода не може да конкурира водния пътъ. И дѣйствително, днесъ и дума не става за транзитъ изъ външни храни пръз Чернавода, така че Кюстенджанското пристанище не получава нито единъ топъ храни отъ дунавски брѣгъ. Всичкитъ храни взематъ пътя надолу, като въ 1913 година сж изнесени въ транзитъ пръз Брзилъ 75,577, пръз Галацъ 51,664 и пръз Сулина 329,272 хл., или всичко 456,513 хл. Много отъ тѣзи храни сжко транзитиратъ отъ шленовѣтъ направо въ морски параходи безъ да заставатъ на вѣй.

Кюстенджа не прѣтежава подобно удобство на лесенъ и ефтенъ транспортъ и на почти безплатно транзитирание за стоки, идящи отъ голѣми разстояния и затова нѣмниятъ транзитъ е свършенъ нищоженъ, и се крие съ жертви и усилия.

Оставатъ на Кюстенджанското пристанище пощенскитъ, пакетици и колегни прѣвози, които се извършватъ пръз специалната параконна служба отъ Кюстенджа до Цариградъ и Александрия. Но тази служба се крие само благодарение на голѣмитъ жертви, които си налага държавниятъ бюджетъ. Ежегодно пакетици параконди свършватъ съ дефицити. Така за 1904/5 година посочения дефицитъ е 577,220 лева, безъ да се считатъ погашенията и лихвитъ на имобилизиранитъ въ параконди инсталации капиталы.

И отъ този незначителенъ транзитъ Кюстенджа би изгубила значителна частъ, ако се създаде естествена свързка между западна Ромъния и Адриатическото море, което сжсва на нѣколко пѣти разстоянието отъ Букурещъ до Италия, а сжко тѣй и ако се построи мостъ на Дунава, който да свърже направо съ Егейско-море, пръз България, нѣкои отъ железопътнитъ ромънски линии. Само за да се поддържа изкуствениятъ животъ на Кюстенджанското пристанище, въ Ромъния се противопоставяха упорито за създаването на двѣ подобни свързки. Писатели като г. В. М. Когаличачу загубватъ всичкото спокойствие на масата си, за да търсятъ думи, съ които да отхвърлятъ и да осуетятъ подобно намѣрение. „Единъ новъ мостъ надъ Дунава между Ромъния и България... би билъ не само едно безразсѣдно дѣло, но, за да не употребя по остри изрази, би билъ и една економическа абстракция, едно потъпяване интереситъ на страната. Това би означавало чисто и просто да се унижа Кюстенджа до една свършено второстепенна роля, и за да загуби своето мѣсто на голѣмо международно пристанище, каквото мечтаме за нея. Подобенъ проектъ не може да се осмисли. Би било истинска лудостъ, най-сами да изразходваме милиони, за да сжсимъ пътя къмъ изтокъ съ една транзбалканска линия, и да опростанъ Кюстенджа и нашата економическа свобода“.

Отъ транзита пъкъ не ще остане нито споменъ, когато въ досегашна Сърбия и Македония ще се установятъ нормални и спокойни отношения, въ резултатъ на днешната война.

Така че Кюстенджанското пристанище не изпълнява функцията на транзитенъ пунктъ за пълна международна търговия, и никакъвъ европейски интересъ не ще бъде засегнатъ съ това, че политическата сдѣлка на Добруджа прѣстърва днесъ една промяна.

Напротивъ, тази промяна, която ще бѣде послѣдница на днешната освободителна война, ще бѣде благоприятна за важни общоевропейски интереси.

Изъ чуждия и нашия печатъ.

Разходитъ на войната

Секретарьтъ на германското държавно съкровище бѣше изчислилъ на 1 октомврий 1916 год. общитъ разходи на всичкитъ страни на 250 милиарда марки.

За 1 октомврий 1917 год. се прѣсметатъ на 460 милиарда марки, сума, която може да приближимъ къмъ въображението си, като си спомнимъ, че свѣтовната

жетва дава годишно сръдно 30 милиарда марки; значи сега сме изразходвали стойността на 15 свѣтовни жетви.

Отъ по-големо значение е, обаче, че отъ тѣхъ заемайки по величината си разходи, едната трѣта се пада на централнитъ сили, а двѣ трѣти, именно 300 милиарда марки — на нашия неприятел. Неприятелитъ ни стопанисватъ значи много по-сжко отъ насъ.

Сжко и на глава на населението се пада въ Франция и Англия по-вече отъ Германия. Тамъ се падатъ 2000 респективно 2500 марки сръщу 1400 марки на глава въ Германия.

(„Deutsche Balkan Zeitung“)

Неблагоприятна жетва въ Англия.

Споредъ вѣкъ „Daily Mail“ реколтата на зърненитъ храни въ Англия, въсѣго да бѣде значително надъ сръдного производство, съгласно установеното на властѣта на 1 септемврий, ще бѣде, въ най-добъръ случай, 5 до 10% подъ него; въ случай пъкъ на неблагоприятно врѣме, ще се намали още по-вече.

Върху глада въ Англия, вслѣствие на подводната война, се научаваме отъ идящи отъ Англия писма. Напр. пишатъ отъ Хамилтонъ на 6 май: „Хората сж полуизчадѣли и просятъ въ публични паръ за храна“, или отъ Шърпортъ на 13 май: „Съставътъ на хлѣба е ужасенъ; той е коравъ като каменъ“ и отъ Лондонъ на 18 юний: „Трудно е да се намѣрятъ съестни продукти; по-малко е, отъ кога и да е, да се получи захаръ. Лондонъ, съ затворенитъ си дюгени, не може да се познае. Нашата фурна е затворена всѣки понедѣлякъ и четвъртъкъ, а ресторантатъ ни — всѣка сръда“.

(„Deutsche Balkan Zeitung“).

Изъ чужбина

(Съобщения на В. Т. А.)

Петроградъ въ опасност. Прѣхъ видъ на грозищата опасностъ за Петроградъ, министрътъ на финанситъ рѣши да се прѣмѣсти въ Тамбовъ. По-вечето отъ заводитъ бидоха изпраздени.

Финландия и Русия. Петроградъ. Финландскитъ генералъ-губернаторъ подаде оставка по здравословни причини. Вѣщиятъ подпрѣдседателъ на министерския съветъ г. Некрасовъ бѣде назначенъ за финландски генералъ-губернаторъ.

България ще бѣде удовлетворена. Депутатътъ отъ германския Райхстагъ баронъ фонъ Рихтофенъ направилъ прѣдъ единъ сътрудникъ на „Reut's Mail“ твърдѣ интересни изявления по въпроси отъ външната политика. Изявленията на баронъ фонъ Рихтофенъ иматъ твърдѣ голѣмо значение още повече, че той въ качеството си на членъ на главната комисия при Райхстага е осведоменъ по свързаната относително отговора на пощата на палата. Отговорътъ на централнитъ сили на палката на палата, който билъ вече врѣченъ, казалъ го, ще бѣде за цѣлия сѣгъ новъ доказателство за нашето желание да се сключи миръ. И фактътъ, че по съдържанието на отгѣпната нота се е постигнало пълно разбирателство между германското и австро-унгарското правителство, доказва, че тѣ, — опирайки се върху сигурното военно и стопанско положение на съюзнитъ държави, — се ръководитъ отъ духъ на примирение и подчертаватъ волята си, щото бъдещиятъ миръ да бѣде дѣйствително траенъ.

Никой не може да си въобразява, че мирътъ ще доведе до пълното възстановяване на старото положение въ Европа. Въ тѣя смисълъ нота става на централнитъ сили въ Полша добива голѣмо значение.

Ожко и за нашия съюзникъ България териториалнитъ въпроси играятъ голѣма роля. Ние знаемъ, че тѣ не ще се разрешатъ лесно. На това мнѣние е билъ и палата, когато е намѣрилъ за нужно да не говори въ своата нота по този въпросъ. Позицията на Централнитъ сили на Балканитъ е, обаче, така ясна, че тѣ съ сигурностъ гарантира на България постигането на нейнитъ справедливи искания. По-нататъшното развитие, което той въпросъ прѣстърпъ, както у насъ, така и у нашия неприятелъ, допуска да се направи налягане, че еднали може да се очаква едно принципно отхвърляне на тѣзи искания, по че най-малко ще стане възаменъ сондажъ на настроението. Въ случай на благоприятно развитие на акцията, самиятъ миръ не ще закъспѣе да настѣпне скоро. Отъ значението сж и думитъ, които германскитъ имперски канцлеръ е казалъ прѣди нѣколко дни на населението на градъ Цутгартъ, че още пръзъ тѣя година ще имаме миръ.

Бъркотинитъ въ Русия. На „Централъ Нюзъ“ съоб-

Добруджанци, пазете се отъ прѣдатели и шпиони. Пазете се отъ ония, които удушаватъ на враговетъ на нашия вѣренъ четворенъ съюзъ!

1) Al. Demetrescu-Romania in tranzitul Sud-Est-European. 1912, стр. 24.

2) B. Gheorghiu. Transitul de Ierne. 1904 стр. 22—23.

3) V. M. Kogălniceanu Dobrogea. 1910 г. стр. 60 и 62.

паватъ отъ Петроградъ: Временното правителство отмени заповѣдта за арестуването на генералъ Каледичъ, депутатътъ Туринковичъ биде пуснатъ на свобода.

Лондонъ. На агенцията „Райтеръ“ съобщаватъ отъ Петроградъ: „Рѣшено е генералъ Корниловъ да бѣде изправенъ прѣдъ воененъ съдъ; въ съда по искането на съѣзта ще участвуватъ и съдебни засѣдатели. Правителството рѣши дѣлото да не се разглежда въ Петроградъ, а на фронта“.

Германскиятъ отговоръ на напата

Берлинъ. Ето текста на писмото, връчено отъ държавния секретаръ за външнитъ работи на папски нунции въ отговоръ на папската нота за миръ. Писмото носи дата 19 септември 1917 год. „Ваше Високопрѣосвященство имаше любезността да прѣдложите на Негово Величество императора и краля, моя многочестивъ господарь, една нота на Негово Светейшество папата, съ която негово Светейшество, силно трогнатъ отъ бѣдствията на всесвѣтската война, отправя възторженъ позивъ за миръ до държавнитъ глави на воюващитъ народи. Отъ дълго време Негово Величество слѣди съ голяма почитъ и искрена признателностъ усилитъ, които Негово Светейшество, вдъхновявайки се отъ истински духъ на безпристрастие, не е прѣстаналъ да помага, за да намали съ всичката си властъ злинигъ на войната и да ускори края на неприятелскитъ дѣйствиия. Негово Величество императорътъ вижда въ послѣдната послѣпка на Негово Светейшество папа Венедиктъ XV, да подготви едно разбирателство между народитъ, бѣше сигурно да намѣри у Негово Величество пълненъ съ симпатии приемъ и убѣдена поддрѣпка, тъй като Негово Величество, още отъ първия денъ на възмездстването си на прѣстола е считалъ за свой най-благороденъ и най-святъ дългъ да запази за германския народъ и свѣта благодаренията на мира. Въ първата си рѣчь при откриването на германския Райхстагъ на 25 юлий 1888 г. Негово Величество прогнестира тържествено, че обичайта му къмъ германската армия и положението му по отношение на послѣдната никога не биха го накарали да отстъпи прѣдъ изкушението да липси сражанията отъ благодаренията на мира, ако войната не стане необходима, наложена отъ едно нападение срѣщу империята или съюзницитъ. Германската армия трѣбва да бѣде крѣпостъ на мира и ако послѣднитъ бѣдѣше при все това нарушенъ, трѣбваше да е въ състояние да го възстанови съ честъ. Негово Величество остана вѣренъ на своята клетва прѣзъ дѣлата си въ продължение на 26 годишното си царстване, въпрѣки всички враждебности и изкушениия. Даже и прѣзъ кризата, отъ която произлизе сегашното всесвѣтско стѣжковане Негово Величество положи до послѣдния моментъ усилия да отстраня по миролюбивъ начинъ конфликта. Тѣй като войната при все това избухна, въпрѣки желанието и волята на негово величество, той първи въ съгласие съ височайшитъ си съюзници, тържествено изказаха разположението си да заночиятъ прѣговори за миръ. Задъ себе си Негово Величество имаше дѣйствителното желание за миръ на германския народъ. Германия желаше вътрѣ въ границитъ си свободно развитие на умственитъ си и материални богатства, а на възъ

свободно стравноване между народитъ на еднаква нота на законностъ и взаимно зачитане. Едно миролюбиво и добросъвестно съперничество между боритъ се въ свѣта сили щѣше да прѣдизвика въ най-висша степенъ усъвършенствуване на най-дѣлнитъ блага на човѣчеството. Едно пугубно стечение на събитията сложи въ 1914 година щастливитъ надежди, основани на подобно развитие и обърна Европа въ гървава арена: Императорското правителство, проникнато отъ значението на поставката на Негово Светейшество, не пропусна да постави на сериозно и дълбоко проучване външната, които тя съдържа. Специалнитъ ибрии, които императорското правителство, въ тѣсна връзка съ прѣдставителитъ на германския народъ, взе за да разиска прѣдложенитъ въпроси и да отговори на тѣхъ, показватъ колко то има приетрѣще да примири желанието на Негово Светейшество и манифестацията за миръ отъ 19 юлий въ Райхстага, за да се намѣратъ възможни основи за единъ справедливъ и траенъ миръ. Императорското правителство поздравява съ особено съчувствие основната идея въ позива за миръ, прѣзъ която Негово Светейшество изказа ясно убѣждението си, че моралната сила на правото ще трѣбва да замѣсти въ бѣдаще материалната мощъ на оражията. Ние сме също убѣдени, че отслабналото тѣло на човѣшкото общество не може да възвѣрне жизнената си енергия безъ едно повдигане на моралната сила на правото. Послѣдствието, споредъ мнѣнието на Н. Светейшество, би било едновременно ограничаване на военитъ сили на всички държави и организирани на една система на задължителенъ арбитражъ за международнитъ спорове. Ние сподѣляме гледането на Негово Светейшество, че точни правила и извѣстни утѣрени за едновременно и взаимно ограничаване на въоръжеността по суша, по море и въздуха, както и истинската свобода и общността на моретата, съставляватъ обектитъ отъ чиего разискване трѣбва да се развие новъ духъ, който ще трѣбва да ръководи въ между държавнитъ отношения. Тогава лесно би изникналъ дългъ за уреджане на междудържавнитъ евентуални разногласия, не вече съ силата на оражията, а прѣзъ миролюбиви начини на дѣйствието, главно посредствомъ арбитража, чийто голяма ефикасностъ за запазването на мира ние заедно съ Негово Светейшество напълно признаваме. Императорското правителство ще поддрѣпи слѣдователно всѣко прѣдложение, което е свържато съ живепитъ интереси на империята и германския народъ. По своето географическо положение и економическитъ си нужди Германия е обречена на мирни отношения съ съседитъ си и съ далечнитъ страни. Никой народъ повече отъ германския нѣма причина да желае щото единъ духъ на примирение и братство между народитъ да замѣсти общата умира и борбата, които днесъ ги каратъ да се нахвърлятъ една срѣщу други. Когато народитъ, вдъхновявайки се отъ този духъ, признаватъ за общото си благо, че единението въ отношенията имъ е за прѣдпочитане отъ разединението, тѣ ще успѣятъ да уредятъ също разнитъ още спорни въпроси и по този начинъ да създадатъ за всѣки народъ задоволителни условия за съществуване и да направятъ за винаги невъзможно повтарянето на настоящата всесвѣтска катастрофа. Само при тѣзи именно прѣдварителни условия може да се основе траенъ миръ, способенъ да облагоденствуватъ умственото облизание и економическото повдигане на човѣшкото общество.

Това твърдо и искрено убѣждение буди у насъ довѣрието, че и налитъ противници ще измѣратъ въ прокаранитъ отъ Негово Светейшество идеи една основа годна за подготовителна патница къмъ единъ бѣдещъ миръ при условия съобразни съ духа на справедливостта и на положението на Европа.

Хроника

Д-ръ К. Иречекъ за Аспаруховия лагеръ. Извѣстиятъ историкографъ г. д-ръ К. Иречекъ въ едно писмо, отправено до единъ нашъ археологъ, пише: „Съ голяма радостъ посрѣщамъ резултата отъ археологическитъ издирания въ Добруджа за Аспаруховия лагеръ и за старобългарския пограниченъ окопъ между Черна вода и Кюстенджа. До сега сѣ изучавани въ Добруджа само гръцкитъ и римски паметници, безъ да се обръщало внимание върху старобългарскитъ“

Варненскиятъ археологически музей благодарни на г-жа Жечка Стоянова отъ с. Текиръ-гьолъ за подарената отъ нея старина — женски бюстъ отъ камѣтъ.

Училищно тържество. Отъ с. Галица, Кузгунска (Островска) околия, съ дата 16 т. м. телеграфиратъ: „Днесъ при голямо стечение на селянитъ съ голямо тържество извършихме водосветъ въ новооткритото ни българско училище, дѣто нашитъ дѣца ще се учатъ на родно четмо и писмо. 40 години нашитъ български езикъ бѣ прѣсѣдванъ отъ тиранина влахъ. Мошното „ура“ на българския войникъ сѣдѣше веригитъ на българския езикъ. Отъ името на селото излизаше нашата сърдечна признателностъ на освободителитъ ни. Прѣдседателъ на училищното настоятелство П. Начевъ“.

Училищни инспектори въ сѣверна Добруджа. Назначени сѣ за околийски училищни инспектори въ Кюстенджеска, Мангаленска и Меджидийска околия г. Пеню Михайловъ, въ Кюджалишка и Хърсовска г. Гензъ Сабевъ, въ Островска — г. Д. Стойчевъ, въ Бабадагска, Мачинска и Гулчанска г. Д. Филиповъ. Училищната инспекция при щаба на 3 Армия се завежда отъ г. Антоанъ Борлаковъ. Нѣкои отъ околийскитъ инспектори сѣ започнали есеннитъ си ревизионни обиколки. Навсѣкѣдъ тѣ констатираха, че тая година има извънредно голямо напливъ дѣца въ новооткрититъ български училища. Населението посрѣщало съ възторгъ откриването на училищата.

Раковски арестуванъ. Стокхолмскитъ кореспондентъ на „Франкфуртеръ Цайтунгъ“ съобщава слухъ, че Раковски отивайки на Циммервалдската конференция въ шведската столица, по искането на ромънския пълномощенъ министъръ въ Петроградъ билъ спрѣтъ и арестуванъ на руската граница отъ рускитъ власти.

ТЪРСИ СЕ СЕКРЕТАРЪ-ВИРНИКЪ. Младъкъйското сел. общинско управление търси секретаръ-бирникъ годишна заплата 1200 лева. Желателни да постѣпятъ да подадатъ заявления до общинското управление.

Добруджанци, разпространявай вѣстникъ „Добруджа“

Д.х. Давидовъ.

НАДЪ ГРОБА :: :: на Царица Елеонора

„Начало въ Бога — въ Бога всѣдой край...
„Вънъ Бога — всичко е тъмъ...
„Животъ познало — Бога да познай,
„Къмъ смъртъ се всѣко битие стреми...“

Бойко Раздяла.

... Жетвата не е още свършена и когато утрѣ морнитъ ратници се върнатъ подъ родна стрѣха, пѣснитъ и свирята на гуслитъ и на тимпанитъ ще звѣятъ глухо изъ волата, велика и осиротѣла българска земя. И въ униятието, което тогава ще засѣня радостта на единъ народъ, и въ скръбта, която сега ни глети ще ли отдадемъ всичко, което дължиме на нашата всеблага царица, чийто светостъ въ фивалнитъ тонове, на дивна небесна симфония, се слѣ прѣди пѣколко дни съ Божиата Промисълъ?.. Че въ нейния земенъ пѣтъ, Провидѣнието ѝ отреди да носи Царствена корона и отъ своето сърдце на жена да прѣска обилно отрада на несрѣтницитъ въ нашия несрѣтенъ свѣтъ... На възрѣзалигъ даваше топлина, на болнитъ даруваше здраве, на умиращитъ вдъхваше животъ... Тя облизваше съ неглинава благодатъ всѣки погледъ, отправенъ къмъ нея, и прѣскаше свѣтлина и въ най-тъмната погруска на душигъ... Тя поддрѣпваше всѣка отмагдѣла рѣка и со смирение вадѣше трѣпетъ отъ всѣко маченишко сърдце — лютитъ трѣне на житейскитъ злини, които не медвѣжъ прободоха и нейното... И срѣдъ стражотнитъ бури, завилѣли вече отъ толкова време надъ нашата страна, срѣдъ немилостивата зима, която а скована, на всѣдѣ, дѣто отиде, Тя стѣгна огънь и запесе любовъ... Ледѣтъ се разтапаше и прѣзъ пукнатинитъ прозираха пѣснѣло първитъ колѣчета —

плахитъ надежди за добротѣвната, която ще донесатъ иднитъ дни и която, било е отсѣдено, Ти да не види... Въ чернитъ угери на потайната българска скръбъ, тя посѣ зрѣнда на обичъ и израстна граповито дърво — дървото на смирѣтата и твърдостта на българскитъ майки и сестри, които изнемогатъ отъ мисль и галине по героитъ, посящи на челата си, въ бурепосенъ нѣхъръ, побѣдата ѝ смъртъта... И сама сестра и майка на поразенитъ герои, въ неспирни бѣдѣния издѣ тѣхъ и съ едно всеотдаване, достигнало до френезия, до пароксизмъ, тя ги възраждаше за новъ животъ — тѣя, които се връщаха на бранното поле, закрѣпвали за нови подвизи и тѣя, които си отиваха у дома съ отарѣжати вѣрѣ — твърди и несѣрушими въ бѣдѣтъ...

... Прѣди десетъ години царствената покойница дойде при насъ отъ мѣглитъ на далечния сѣверъ и донесе со себе безплътността на херувимитъ и кротостта на Мария, сестрата на Лазаръ. Тя никога не се уязвѣе отъ мимолетното, никога слабоститъ на Марта не ѝ обладаха и прѣзъ живота си, туку на земата, служи само на вѣчното. И ако въ брѣзопрѣходнитъ промѣни на външния обликъ на земното битие вѣчно и неизмѣнно е само човѣшкото страдание, тя служи со себестрицане само на тая единствена постоянна сѣщностъ на вѣчния животъ. Въ името на страданиято въ живота, тя умрѣ зарадъ него и зарадъ живота — живѣ въ страдание. Тя бѣ родена да отбѣрмѣжава човѣшкитъ сърца, да въздига униженитъ, да облекчава подтиснатитъ. Тя бѣше тамъ, дѣто имаше горестъ и дѣто се надвѣсваше прохвѣтъ и минаваше, дѣто бѣ минала буря, за да разсѣки небосвода. Прѣди да бѣде наша, тя прѣбродѣ сибирскитъ пусини и се озова въ Манджурия, за да дѣбува жертватъ на една война, по малко грандиозна отъ сегашната, но прѣизгледена негли съ толкова ужаси. И сетѣ дойде при насъ — Царица — и все тѣй неутолена отъ всевластната жадъ да страда съ другитъ, и не съ величѣнието на господар-

ка, а съ кротостта и благочестието на светица; Царица — тя не дойде при насъ посипана съ блѣсъка на земно величие, а обкрѣжена отъ небесното сияние на любовта. Ней бѣ чуждо обаянието на властителя, тя не пераваеше и не вдѣхваше трепетъ и смущение; но тя привличаше и умирваше и бѣ облизната отъ очарованието на едно бликащо любовъ сърдце, готово да страда съ всѣкитъ и за всѣкитъ мъки на свѣта...

Близу десетъ години отъ часа, въ който стѣпна на българската земя и до часа, когато Богъ ѝ повиса въ своитъ селения, безчетъ пѣти тя прѣбродѣ земата ни на всѣдѣ, дѣто имаше неволя, за да занесе топла грейка...

„Оставѣтъ дѣцата да дойдатъ при мене!... И тѣ се стичаха при нея отъ всѣкѣдѣ — осиротѣлитъ дѣца въ нашата сиротна и опечалена страна — и въ пѣкава мистична самозабрава и опиянена отъ върховното щастие, тя имъ даваше живота си.“

Съ фанатизма на първитъ християнски маченици и съ тѣхното себестрицане и непоколебимостъ, срѣдъ нашата дѣйствителностъ, Царица Елеонора бѣше будителка на най-високи чувства на милостъ и човѣщина, тя бѣше олицетворение на нашата свѣстъ.

Като сегенъ лѣтъ на залѣзващо слѣнце угасна нейното сърдце и тя ни остави смутена, че тѣй скоро прѣлѣ нейната чаша, въ която ти искаше да събере съзитъ на всѣкитъ страдащи; Ти си отиде огорчена, че не могла още да страда, за да облекчава страданията на другитъ.

И въ покрусата на нашитъ души, за нашата всемилостива, всеблага и прѣчиста царица, които носи короната си не за да заповѣдва, а за да служи, нека отправимъ моления къмъ Прѣстола на Всевишния да ѝ дарува миръ и успокоение.

Кюстенджа, 19 септември 1917 г.

М а р т и р о л о г ъ

(Списък № 3)9.

На българите и турците—добруджански граждани, които ромъните сж отвлѣкли като заложници и държатъ за-
творени въ салхани, затвори и стирити пѣвинически лагери при специаленъ мѣчителски режимъ.

Продължение отъ брой 38.

с. Кочина (Силистринско)

- 126 Ахмедъ И. К. Ахмедовъ 46 г.
- 127 Изетъ К. Ибраимовъ 26 г.
- 128 Османъ А. Чатаалданъ 50 г.
- 129 Ахмедъ К. Алиевъ 40 г.
- 130 Реджебъ " 38 г.
- 131 Садъкъ Я. Еюбовъ 22 г.
- 132 Вакъ Хасановъ 25 г.
- 133 Ахмедъ Велиевъ 40 г.
- 134 Мустафа Керимовъ 38 г.
- 135 Хасанъ Х. Беевъ 49 г.
- 136 Кямилъ Мехмедовъ 22 г.
- 137 Адилъ Х. Д. Мехмедовъ 32 г.
- 138 Мехмедъ С. Шакировъ 30 г.
- 139 Османъ Исмаиловъ 23 г.
- 140 Мехмедъ О. Курбанъ 30 г.
- 141 Мужелитъ Османовъ 38 г.
- 142 Сали О. Курту 20 г.
- 143 Абилъ Рафиевъ 21 г.
- 144 Ешрефъ Мехмедовъ 22 г.
- 145 Османъ А. О. Чаушевъ 26 г.
- 146 Исмаилъ Х. Исмаиловъ 20 г.
- 147 Исмаилъ Л. Ахмедовъ 35 г.
- 148 Азизъ Л. Ахмедовъ 28 г.
- 149 Адилъ М. Я. Салиевъ 25 г.
- 150 Ферадъ К. Ахмедовъ 50 г.
- 151 Исмаилъ Ибраимовъ 18 г.
- 152 Якубъ С. К. Салиевъ 28 г.
- 153 Мехмедъ А. " 18 г.
- 154 Исмаилъ С. Топалъ 40 г.
- 155 Мустафа О. Шюфевъ 20 г.
- 156 Хасанъ М. Гюлме 40 г.
- 157 Адилъ Ю. Шатиръ 18 г.
- 158 Стоянъ Марковъ 70 г.
- 159 Енчо Д. Помаковъ 70 г.
- 160 Тодоръ Енчевъ 36 г.
- 161 Станю Станевъ 30 г.
- 162 Пѣйчо Косевъ 45 г.
- 163 Христо Йонковъ 42 г.
- 164 Петъръ Понковъ 55 г.

с. Базмиръ (Силистринско)

- 1 Ангелъ Жековъ 28 г.
- 2 Желъзко Петковъ 20 г.
- 3 Цвѣтко Гергиновъ 65 г.
- 4 Георги Колевъ 19 г.
- 5 Желъзко Михневъ 48 г.
- 6 Тодоръ И. Чалкъновъ 48 г.
- 7 Тодоръ Великовъ 65 г.
- 8 Иванъ Димитровъ 50 г.
- 9 Стоянъ Г. Чобановъ 31 г.
- 10 Славъ Х. Георгиевъ 46 г.
- 11 Черпо " 48 г.
- 12 Минчо " 58 г.
- 13 Юрданъ Колевъ 27 г.
- 14 Атанасъ Ангеловъ 32 г.
- 15 Юрданъ III. Митевъ 35 г.
- 16 Петъръ Колевъ 17 г.
- 17 Вѣлю Василевъ 40 г.
- 18 Вѣлъ Тодоровъ 22 г.
- 19 Митю Герговъ 16 г.
- 20 Гого Гергиновъ 55 г.
- 21 Хабилъ Ю. Исмаиловъ 23 г.
- 22 Халилъ Халидовъ 22 г.
- 23 Османъ Исмаиловъ 26 г.
- 24 Афъзъ М. Ереджебовъ 23 г.
- 25 Мехмедъ Б. Ахмедовъ 60 г.
- 26 Сабитъ А. Османовъ 35 г.
- 27 Хабилъ Хасановъ 40 г.
- 28 Ибраимъ Ахмедовъ 40 г.
- 29 Ахмедъ Ахмедовъ 22 г.
- 30 Ереджебъ Рашидовъ 20 г.

с. Алмалий (Силистринско)

- 1 Св. Атанасъ Драгевъ 105 г.
- 2 " Кули Е. П. Атанасовъ 75 г.

- 3 Василь Икономовъ 28 г.
- 4 Василъ Василевъ 28 г.
- 5 Владимиръ Василевъ 8 г.
- 6 Митю Василевъ 6 г.
- 7 Александра Василевъ 1 г.
- 8 Стоянъ Митиковъ 75 г.
- 9 Петра Стоянова 75 г.
- 10 Гено Стояновъ 45 г.
- 11 Ненка Генова 45 г.
- 12 Вѣлю Геновъ 18 г.
- 13 Тодоръ " 15 г.
- 14 Стоянъ " 17 г.
- 15 Данка Генова 14 г.
- 16 Тона Вѣлюва 18 г.
- 17 Цона Стоянова 17 г.
- 18 Кула Георгиева 34 г.
- 19 Стоянъ Георгиевъ 12 г.
- 20 Гено " 6 г.
- 21 Петра Георгиева 2 г.
- 22 Руса " 1 г.
- 23 Маринъ Гицовъ 60 г.
- 24 Марина Маринова 60 г.
- 25 Мита Георгиева 34 г.
- 26 Драгна Тодорова 28 г.
- 27 Марина Георгиева 8 г.
- 28 Добрава " 6 г.
- 29 Маринъ Георгиевъ 2 г.
- 30 Мария Маринова 14 г.
- 31 Митю Петковъ 60 г.
- 32 Елена Митюва 60 г.
- 33 Георги Христовъ 55 г.
- 34 Войка Георгиева 55 г.
- 35 Калина Христова 28 г.
- 36 Войка " 4 г.
- 37 Димана Николаева 20 г.
- 38 Христо " 1 г.
- 39 Гана Георгиева 10 г.
- 40 Иванъ Недѣлчевъ 40 г.
- 41 Яна Иванова 40 г.
- 42 Маринчо Ивановъ 14 г.
- 43 Недѣлчо " 12 г.
- 44 Япа " 8 г.
- 45 Ненка Жекова 34 г.
- 46 Митю Жековъ 10 г.
- 47 Иванка Жекова 8 г.
- 48 Керана С. Ченюва 40 г.
- 49 Димо Стояновъ 18 г.
- 50 Станю " 14 г.
- 51 Рада Димова 18 г.
- 52 Стоянъ Димовъ 1 г.
- 53 Данка Стоянова 1 г.
- 54 Тодора Михалева 28 г.
- 55 Гана " 8 г.
- 56 Цана " 6 г.
- 57 Дана " 2 г.
- 58 Жеко Дяковъ 50 г.
- 59 Ирпа Жекова 50 г.
- 60 Юрданъ Жековъ 18 г.
- 61 Кирилъ " 12 г.
- 62 Иванка Костадинова 34 г.
- 63 Петрапа " 8 г.
- 64 Дечо Костадиновъ 6 г.
- 65 Димитра Димитрова 70 г.
- 66 Милана Йовчева 30 г.
- 67 Митана " 8 г.
- 68 Тодоръ Йовчевъ 4 г.
- 69 Марина Александрова 22 г.
- 70 Стефанъ Александровъ 2 г.
- 71 Христо Станковъ 60 г.
- 72 Велика Христова 60 г.
- 73 Параскева Вѣлюва 22 г.
- 74 Христа " 2 г.
- 75 Гергина Иванова 40 г.
- 76 Иванка " 10 г.
- 77 Русанъ Ивановъ 12 г.
- 78 Желъзко С. Кюсе 70 г.
- 79 Дева Д. Малчева 42 г.
- 80 Тодоръ Димитровъ 18 г.

- 81 Илия Христовъ 50 г.
- 82 Иванка Илиева 50 г.
- 83 Станка " 20 г.
- 84 Иванка " 18 г.
- 85 Милана " 12 г.
- 86 Калинка И. Христова 2 г.
- 87 Стоянъ Демерджиковъ 75 г.
- 88 Ненка Стоянова 75 г.
- 89 Димана Раданова 42 г.
- 90 Колю Радановъ 18 г.
- 91 Маринъ Чардаклиевъ 50 г.
- 92 Рада Маринова 50 г.
- 93 Антонъ Мариновъ 12 г.
- 94 Невѣна Маринова 10 г.
- 95 Гана Иванчова 35 г.
- 96 Иванка " 12 г.
- 97 Вѣлчо Черпиевъ 60 г.
- 98 Иванъ Вѣлчова 60 г.
- 99 Тодора Стефанова 35 г.
- 100 Дечо Стефановъ 8 г.
- 101 Георги " 6 г.
- 102 Велико Куртевъ 30 г.
- 103 Рада Великова 30 г.
- 104 Мита " 8 г.
- 105 Мита Куртева 60 г.
- 106 Александъръ Куртевъ 15 г.
- 107 Василь Узунковъ 75 г.
- 108 Кала Василева 75 г.
- 109 Юрдана Александрова 38 г.
- 110 Василь Александровъ 16 г.
- 111 Христо " 14 г.
- 112 Калинка Александрова 10 г.
- 113 Велика Гайдаровъ 75 г.
- 114 Гергина Антонова 38 г.
- 115 Станю Андоновъ 14 г.
- 116 Велика Андонова 10 г.
- 117 Калинка Андонова 4 г.
- 118 Иванка " 1 г.
- 119 Димитъръ Ковачевъ 55 г.
- 120 Рада Димитрова 55 г.
- 121 Велика " 20 г.
- 122 Войка " 18 г.
- 123 Маринъ Димитровъ 16 г.
- 124 Станка Вѣлчова 45 г.
- 125 Кула " 20 г.
- 126 Драгана " 15 г.
- 127 Стойна " 12 г.
- 128 Танасъ " 10 г.
- 129 Нода Георгиева 38 г.
- 130 Слава " 14 г.
- 131 Николина " 10 г.
- 132 Слава Христова 60 г.
- 133 Калинка Георгиева 8 г.
- 134 Дочка Георгиева 6 г.
- 135 Иванъ Мирчовъ 50 г.
- 136 Иванка Иванова 50 г.
- 137 Колю " 16 г.
- 138 Нода Митова 22 г.
- 139 Иванчо Митевъ 1 г.
- 140 Кръстю Петровъ 65 г.
- 141 Добра Е. Петрова 65 г.
- 142 Николина Кръстева 18 г.
- 143 Мита Вѣлева 24 г.
- 144 Кръстю " 2 г.
- 145 Колю Николовъ 60 г.
- 146 Елена Николова 60 г.
- 147 Драгна Николова 20 г.
- 148 Еню Станевъ 60 г.
- 149 Чана Василева 36 г.
- 150 Иванка " 8 г.
- 151 Атанасъ " 6 г.
- 152 Несторъ Шарбановъ 70 г.
- 153 Нода Несторова 38 г.
- 154 Марийка " 2 г.
- 155 Маринка Стефанова 38 г.
- 156 Маринка " 12 г.
- 157 Иванчо Стефановъ 6 г.
- 158 Станка " 2 г.

- 159 Станю Антоновъ 60 г.
- 160 Станка Станова 60 г.
- 161 Злата Николова 24 г.
- 162 Илия Станевъ 20 г.
- 163 Злата С. Андонова 18 г.
- 164 Станка Николаева 4 г.
- 165 Петра Добрева 36 г.
- 166 Танасъ " 4 г.
- 167 Иванка " 6 г.
- 168 Тинка " 2 г.
- 169 Колю Недѣлчевъ 45 г.
- 170 Добра Колева 45 г.
- 171 Димо " 15 г.
- 172 Калина " 12 г.
- 173 Руси Петровъ 45 г.
- 174 Калина Русева 45 г.
- 175 Митю " 18 г.
- 176 Цона " 16 г.
- 177 Радой " 13 г.
- 178 Георги " 11 г.
- 179 Кою Юрдановъ 48 г.
- 180 Русана Колева 48 г.
- 181 Юрданъ Коевъ 22 г.
- 182 Юрданъ Юрданова 22 г.
- 183 Кою " 1 г.
- 184 Манолъ Коевъ 16 г.
- 185 Атанасъ Коевъ 12 г.
- 186 Петъръ " 10 г.
- 187 Иванъ Калиновъ 50 г.
- 188 Сѣба Иванова 50 г.
- 189 Василъ " 20 г.
- 190 Митю Ивановъ 16 г.
- 191 Калина Иванова 14 г.
- 192 Юрданъ " 10 г.
- 193 Иванъ Петровъ 60 г.
- 194 Димана И. Петрова 60 г.
- 195 Маринъ Ивановъ 18 г.
- 196 Тона Иванова 16 г.
- 197 Станка " 8 г.
- 198 Ивана Славова 34 г.
- 199 Митю Славовъ 12 г.
- 200 Юрдана Славова 8 г.
- 201 Иванъ Жековъ 64 г.
- 202 Тодора Иванова 26 г.
- 203 Иванка " 1 г.
- 204 Ивана Колева 38 г.
- 205 Дечо " 12 г.
- 206 Василь " 10 г.
- 207 Руса " 6 г.
- 208 Иванчо " 1 г.
- 209 Тодора Илиева 28 г.
- 210 Недѣлчо " 25 г.
- 211 Елена " 7 г.
- 212 Христо " 5 г.
- 213 Янко Тоневъ 64 г.
- 214 Тодора Янкова 64 г.
- 215 Елена " 20 г.
- 216 Цвѣта Топова 24 г.
- 217 Стефанъ Тоневъ 3 г.
- 218 Тодорка Тончева 1 г.
- 219 Янкушъ Янковъ 70 г.
- 220 Руса Янкушева 70 г.
- 221 Павелъ Янкушевъ 40 г.
- 222 Станка Павлова 40 г.
- 223 Юрдана Борисова 42 г.
- 224 Василъ " 14 г.
- 225 Мария " 12 г.
- 226 Владимиръ Борисовъ 4 г.
- 227 Николина Борисова 7 г.
- 228 Марина Борисова 1 г.
- 229 Нода Иванова 22 г.
- 230 Мария " 4 г.
- 231 Маринка Русанова 30 г.
- 232 Мария Русанова 7 г.
- 233 Дяко Русановъ 6 г.
- 234 Слави Русановъ 4 г.
- 235 Марина Русанова 3 г.

(Слѣдва)

Забѣлжителка. Упомянати сж всички обични и частни лица, които забѣлжаватъ грѣшенъ и опущенъ въ списъци да ги съобщаватъ въ редакцията.